

KEUSOTE

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue

Yhteisöllinen asuminen

Mervi Vornanen 15.4.2024

Euroopan unionin
rahoittama
NextGenerationEU

KEUSOTE.FI

Kestävän kasvun hanke

1.2 Ikääntyvien palvelutarpeiden täyttäminen

Toimintakykyä tukevan moniammatillinen toimintamallin kehittäminen asumispalveluissa ja kotona asumisessa 2023-2025

Muistikuntoutuksen kehittäminen ja ammattilaisten koulutus

Arjen toimintakykyä edistävä toimintamalli

Ammattiryhmien roolien ja tehtävien määrittely osaamisalueiden ja asiakkaiden tarpeiden mukaisesti

RAI-järjestelmän tarjoaminen yksityisille palveluntuottajille

Vapaaehtoistyön koordinaatiomalli

Omaishoidon ja perhehoidon palveluiden kehittäminen 2023-2024

Omais- ja perhehoidon keskitetyn toimintamallin kehittäminen ja jalkauttaminen

Omais- ja perhehoidon prosessien sujuvoittaminen

Omaishoidon tuen sairaanhoitaja toimintamalli

Kuntouttavan lyhytaikaishoidon kehittäminen ja OmaKeusoten hyödyntäminen

Henkilökohtaisen budjetin jalkautus

Asiakkaiden ohjautumisen kehittäminen eri asumismuotoihin ja ikääntyneiden asiakasohjauksen kehittäminen 2023-2025

Ikäihmisten asumispalvelurakenteen keventäminen

Yhteisöllinen asumisen kokonaisuuden juurruttaminen koko hyvinvointialueelle

Ikäihmisten asiakasohjauksen toimintamalli

Moniammatillisen työnjaon kehittäminen

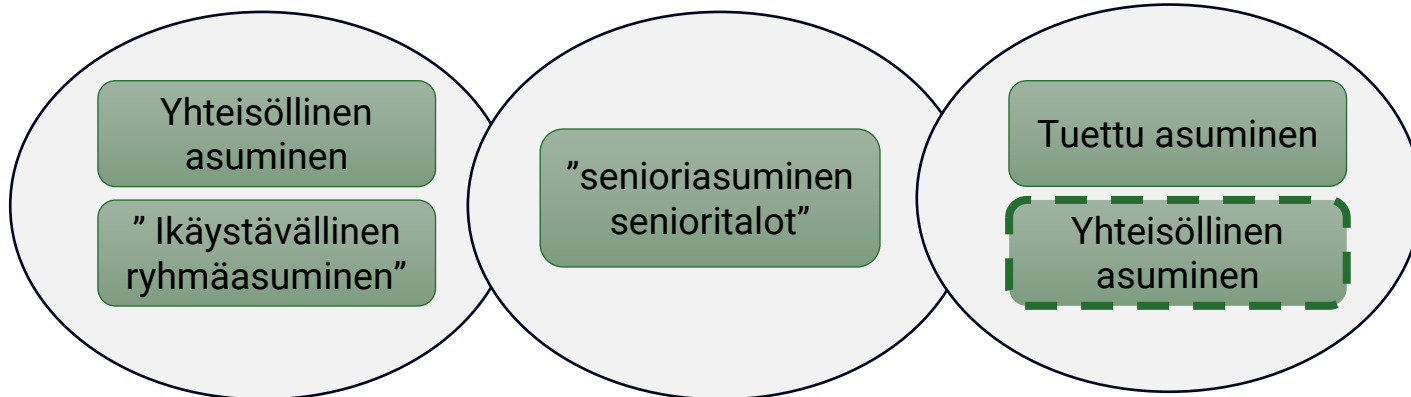
Moniammatillinen arviointi- ja kuntoutuspalvelu

Kaatumisten ehkäisyn alueellinen toimintamalli

Ennaltaehkäisevät kuntoutuspalvelut ja kuntoutuspalvelujen palveluvalikoima

Yhteisöllinen asuminen

Asuminen omistus-
tai vuokra-
asunnossa

Ympäri vuorokautinen
palveluasuminen

- Yhteisöllistä asumista, jossa saatavilla palveluita
- Asukas hoitaa asunnon itse (omistaa/vuokraa)
- Kotihoito ja tukipalvelut

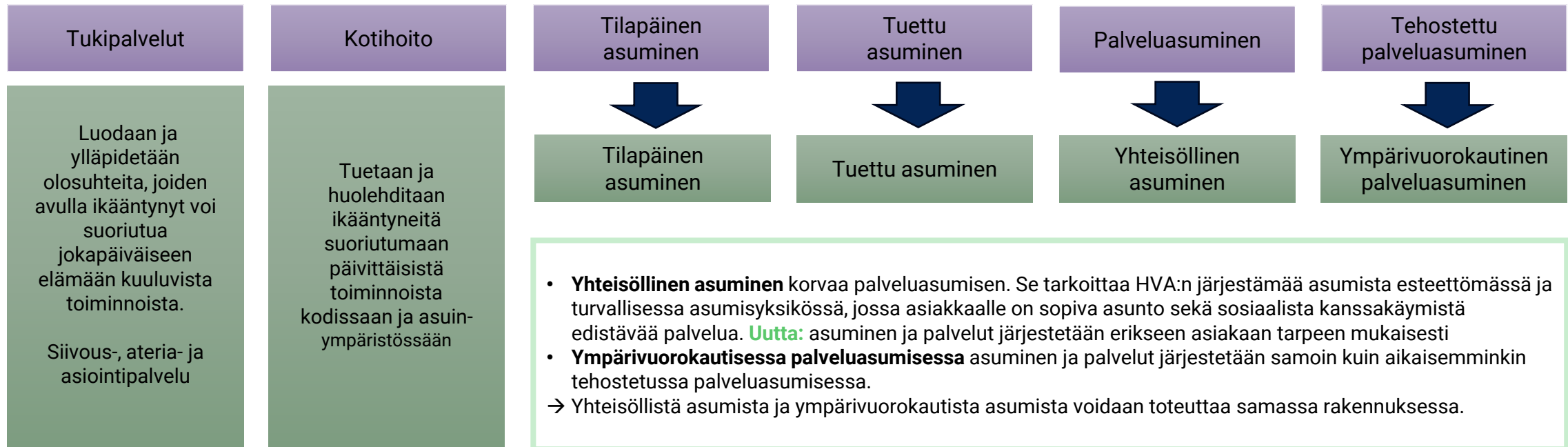
- Normaali asuintalo: Asukas hoitaa asunnon itse (omistaa/vuokraa)
- Kotihoito ja tukipalvelut

- Yhteisöllistä asumista: asumiseen ja palveluihin ohjataan palvelutarpeen arvioinnin pohjalta
- Kotihoito ja tukipalvelut

Sosiaalilaki uudistui 1.1.2023

Asumispalveluiden uudistaminen

Mahdollistaa monimuotoisen asumis- ja palvelukokonaisuuden luomisen. Ikääntyneille voidaan tarjota yhteisöllistä ja toimintakykyä tukevia asumis- ja palveluratkaisuja, jotka sijoittuvat kotona asumisen ja ympärivuorokautisen palveluasumisen väliin.

Yhteisöllinen asuminen

- Tarkoitetaan sosiaalihuoltolain 21 b § mukaista hyvinvointialueen järjestämää asumista esteettömässä ja turvallisessa asumisyksikössä, jossa
 - henkilön hallinnassa on hänen tarpeitaan vastaava asunto
 - asiakkaille on tarjolla sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa, jota varten on tarkoitukseen soveltuvat tilat.
- Asumisen järjestäminen perustuu asiakkaan palvelutarpeen arviointiin ja asiakassuunnitelmaan
 - Sosiaalihuoltolain tarkoittamaa yhteisöllistä asumista järjestetään henkilölle, joiden toimintakykynsä on alentunut, hoidon ja huolenpidon tarpeensa kohonnut korkean iän, sairauden, vamman tai muun vastaavaan syyn vuoksi
- Yhteisöllisen asumisen tavoitteena on
 - tukea ja turvata asiakkaan arjessa selviytymistä mahdollistamalla asiakkaan oman näköinen arki tukemalla asiakkaan hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä sekä tukea asiakkaan sosiaalista kanssakäymistä
 - Lisätä asiakkaan turvallisuuden tunnetta, elämän merkityksellisyyttä sekä vahvistaa asiakkaan osallisuutta
 - Siirtää ympärivuorokautisten palvelujen tarvetta myöhemmäksi

Yhteisöllisen asumisen asiakkaat

- Yhteisöllinen asuminen soveltuu asiakkaille, jotka tarvitsevat hyvinvointialueen järjestämää asumista ja eivät pysty asumaan omassa kodissaan avopalvelujen turvin
- Asiakas on itse halukas palveluun, hyötyy tuetummasta ja yhteisöllisestä palvelusta ja on palveluun tarve
- Asiakkaan toimintakyky on alentunut fyysisistä, psyykkisistä, sosiaalisista tai kognitiivisista syistä
 - Asiakkaalla voi olla alentunut muisti, lieviä käytösoireita, yksinäisyyttä, ahdistuneisuutta tai voimakasta turvattomuuden tunnetta
- Asiakas tarvitsee päivittäisissä toiminnoissa toisen henkilön tukea, apua ja ohjausta
- Asiakas kykenee liikkumaan itsenäisesti tai apuvälineen turvin ja selviytyy pääsääntöisesti yhden hoitajan avustettavana
- Asiakkaalla ei ole pääsääntöisesti jatkuvaa yöllistä avuntarvetta
- Asiakas hyötyy sosiaalista kanssakäymistä edistävästä toiminnasta ja yhteisöstä.

Asiakkaan ohjautuminen palveluun

- Palvelutarpeen selvittäminen
 - Asiakkaan ja tarvittaessa läheisten kanssa tehdään tarvittavassa laajuudessa palvelutarpeen arviointi, jossa huomioidaan asiakkaan voimavarat ja läheis- ja sosiaalinen verkosto. Jatkossa asiakkaalle nimetään omatyöntekijä.
 - Arvioinnin tukena käytetään RAI-arviointivälinettä ja muita tarvittavia mittareita ja lausuntoja palvelutarpeen selvittämiseksi
 - Asiakkaan kanssa laaditaan asiakassuunnitelma, jossa huomioidaan sosiaali- ja terveyspalvelujen kokonaisuus asiakkaan hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä hyvän hoitonsa turvaamiseksi.
- Yhteisöllisen asumisen myöntäminen
 - Perustuu asiakkaan palvelutarpeen arviointiin, asiakassuunnitelmaan sekä hyvinvointialueen asiakkaalle tekemään palvelupäätökseen
 - Asiakkaan tarvitsemat muut palvelut järjestetään asiakassuunnitelman ja siihen perustuvien päätösten mukaisesti
 - Asiakasmaksuista tehdään erilliset päätökset asiakkaan palvelujen tarpeen mukaisesti

Yhteisöllisen asumisen järjestämistavat

- Hyvinvointialue järjestää asiakkaille yhteisöllistä asumista, jota voidaan tuottaa omana palveluna tai ostopalveluna
- Yhteisöllisessä asumisessa asuminen ja palvelut ovat erikseen. Asumiseen tulee sisältyä säännöllistä ja suunniteltua sosiaalisen kanssa käymisen edistävää toimintaa
- Yhteisöllistä asumista voidaan tuottaa erilaisilla tuotantotavoilla
 1. Toimintayksikkö **tuottaa ainoastaan yhteisöllistä asumista ja sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa.** Tarvittavat sosiaali- ja terveyspalvelut järjestetään yksityisen palveluntuottajan toimintana tai hyvinvointialueen palvelutuotantona. Sosiaalista kanssakäymistä edistävä toiminta on toimintayksikön omaa tai alihankintana joko kolmannen sektorin tai yksityisen palveluntuottajan tuottamana.
 2. Toimintayksikkö **tuottaa yhteisöllisen asumisen ja sosiaalista kanssakäymistä tukevien palveluiden lisäksi muut asiakkaan tarvitsemat sosiaalipalvelut,** kuten kotihoidon ja tukipalvelut, joko kokonaan tai osittain omana toimintana. Henkilöstön määrä, koulutus ja rakenne vastaa asiakkaiden palvelujen tarvetta.
 3. Toimintayksikkö **tuottaa yhteisöllistä asumista ja ympärivuorokautista palveluasumista samassa rakennuskokonaisuudessa.** Ympärivuorokautisen asumisen ja yhteisöllisen asumisen henkilöstö on yhteinen. Yhteisöllisen asumisen henkilöstön määrän, koulutuksen ja rakenteen tulee vastata asiakkaiden palvelujen tarvetta. Asiakkaan siirtyminen yhteisöllisestä asumisesta ympärivuorokautiseen palveluasumiseen tulisi toteuttaa ilman asiakkaan siirtymistä toiseen asuntoon.

Palvelut 1/2

- **Sosiaalista kanssakäymistä tukeva toiminta**
 - Palvelun tulee tukea asiaan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia
 - Suunnitellaan yhdessä asiakkaan kanssa ja niiden tulee vastata asiakkaan tarpeisiin (yksilöllistä tai ryhmä)
 - Palvelun tulee olla säännöllistä ja päivittäistä
- **Kotihoidon palvelu**
 - Kokonaisuus, joka muodostuu asiakkaan perustarpeiden huolehtimisesta ja terveydenhoidollisista tehtävistä
- **Lääkäripalvelut ja suun terveydenhuolto**
 - Lääkäripalvelut tuotetaan hyvinvointialueen asumispalveluiden käytänteiden ja ohjeistuksen mukaisesti
 - Suun terveydenhuollon palvelut järjestetään julkisen tai yksityisen sektorin tuottamana palveluna
- **Lääkehoito**
 - Lääkehoidon kokonaisvastuu on palveluntuottajalla (lääkehuollosta huolehtiminen, lääkehoidon toteuttaminen, seuraaminen ja arviointi sekä päättäminen. Rokotusohjelman mukainen rokottaminen
 - Suositus koneellisesta annosjakelusta
 - Lääkehoitoa voidaan toteuttaa lääkeautomaatin avulla

Palvelut 2/2

- **Hoitotarvikkeet ja apuvälineet**

- Tarvittavat hoitotarvikkeet (avanne-, haavanhoito, diabetes, urologiset, uniapneatarvikkeet sekä inkontinenssisuojat) asiakas voi saada maksutta, jos täyttää saannin edellytykset
- Apuvälineiden tarve arvioidaan yksilöllisesti
 - Hyvinvointialueen apuvälinelainaamosta voi lainata liikkumisen ja hygienian apuvälineitä

- **Tukipalvelut**

- Tukipalveluja myönnetään hyvinvointialueen myöntämisperusteiden mukaisesti ja järjestetään yksilöllisen tarpeen mukaan
- Myönnettäviä palveluja ovat ateriapalvelu, siivouspalvelu, vaatehuoltopalvelu ja asiointipalvelu
- Sosiaalista kanssakäymistä edistävä palvelu sisältyy yhteisölliseen asumiseen, joten siitä ei tehdä erillistä tukipalvelupäätöstä.
- Huom, asiakas voi hankkia kaikki tai osan tukipalveluista itse valitsemaltaan palveluntuottajalta omakustanteisesti, jolloin asiakas voi hyödyntää kotitalousvähennystä
- Hyvinvointialue palvelun järjestäjänä on vastuussa siitä, että asiakas saa hänelle myönnetyt palvelut

Yöaikainen avun tarve

- Asiakkaalla tulee olla mahdollisuus saada apua vuorokauden ajasta riippumatta. Yhteisöllisessä asumisessa ei ole lähtökohtaisesti sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöä paikalla klo 21–7 välillä (pois lukien hybridimalli).
- Asiakkaan avun saannin hälyttämisessä hyödynnetään teknologisia ratkaisuja (turva- ja hälytysjärjestelmä)
 - Turva- ja hälytysjärjestelmä sisältyy yhteisöllisen asumisen palveluun
- Asiakkaan säännöllinen tai akuutti yöaikainen avun tarve tulee turvata sekä järjestää.
 - Hoiva- ja huolenpidon palveluntuottaja ja asiakas sopivat akuuttien yöaikaisten avun tarpeen järjestämisestä ja sen tuottamisesta
 - Säännöllisen yöaikaisen avun tarve perustuu palvelutarpeen arviointiin ja se on kirjattu asiakassuunnitelmaan. Suunniteltu yöaikainen avun tarve toteutetaan hoito- ja palvelusuunnitelman mukaisesti. Asiakkaan suunnitellun yöaikaisen hoidon järjestää hyvinvointialue.
 - Hybridimallissa (yksikkö tuottaa yhteisöllistä ja ympärivuorokautista palvelua) asiakkaan hoito- ja palvelusuunnitelman mukainen tai akuutti yöaikainen avun tarve toteutetaan ympärivuorokautisen yksikön henkilöstön toimesta.
- Tarvittava apu voidaan toteuttaa etäteknologiaa hyödyntäen (kuvapuhelin) tai antaa ohjausta ja neuvontaa puhelimitse tai tekemällä kotikäynti

Tilat

- Yhteisöllisen asumisen yksikön suositellaan sijaitsevan keskeisellä paikalla palvelujen lähellä
- Yhteisöllisen asumisen tilojen ja asuntojen tulee olla esteettömiä ja turvallisia, ikääntyneiden asumiseen sopivia sekä tarkoituksenmukaisesti varusteltuja
- Asunnon koko tulee olla vähintään 25m² (pariskunnalle 34 m²), sisältäen huoneen ja kylpyhuoneen
 - Asunnoissa tulee olla tilaa lepoon, oleskeluun, ruokailuun ja ruuan valmistamiseen sekä hygieniasta huolehtimiseen. Asunto tulee olla varustettu esteettömällä wc- ja suihkutilalla
 - Ruuan omatoimisen valmistamisen mahdollistamiseksi tulee olla oma keittiö tai keittokomero tai keittopiste
 - Asunnossa tulee olla pyykinpesukoneliitântä tai asiakkailta on mahdollisuus käyttää kiinteistön yhtistä pyykitupaa
 - Aukkaat kalustavat asuntonsa itse (pl. hoivasänky, paloturvalliset vuodetekstiilit ja patja)
- Palveluntuottaja ja asiakas laativat vuokrasopimuksen
- Asunnon tulee täyttää Kelan asumistuen ehdot siten, että asiakkaalla on mahdollisuus saada tulojensa mukainen asumistuki

Henkilöstö

- Yhteisöllisessä asumispalvelun hoivan ja huolenpidon palvelussa tulee olla sosiaalihuoltolain 49a§ ja vanhuspalvelulain 20§ mukaisesti määrällisesti ja rakenteellisesti riittävä sosiaali- ja terveydenhuollon koulutuksen omaava henkilöstö sekä muuta henkilöstöä tarpeen mukaisesti
 - Henkilöstöllä tulee olla tehtävien hoitamisen edellyttämä koulutus, ammattitaito ja osaaminen, joka on asiakkaiden palvelutarpeen edellyttämällä tasolla
- Yhteisölliseen asumiseen ei ole määritelty vaadittavaa henkilöstömitoitusta
 - Asiakkaiden yksilölliset palvelutarpeet ratkaisevat, millaista ja kuinka paljon henkilöstöä yhteisöllisessä asumisessa tarvitaan
 - Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten (sairaanhoitaja, lähihoitaja, terapeutti, geronomi) lisäksi sosiaalista kanssakäymistä tukemaan esim. yhteisökoordinaattori sekä tarvitaan muuta henkilöstöä tuottamaan tukipalveluja (hoiva-avustaja, siivous- ja ateriapalvelun ammattilaisia)
- Henkilöstöllä tulee olla riittävä suomenkielen taito

Asiakasmaksut

- Yhteisöllisessä asumisessa asiakkaan maksut muodostuvat asumisesta ja sosiaalista kanssakäymistä edistävästä toiminnasta, hoivasta ja huolenpidosta ja muista tarvittavista palveluista.
- Asumisen maksu = vuokra + vesi ja sähkö
- Hoiva ja huolenpito myönnetään kotihoidon palveluna (Sosiaalihuoltolaki 19a§)
 - Kotihoidon hoivapalvelun maksu määräytyy kotihoidon maksutaulukon mukaisesti (hoito- ja palvelusuunnitelmaan kirjattujen palvelutuntien määrän, asiakkaan maksukyvyn ja perheen koon mukaan)
- Sosiaalinen kanssakäyminen
 - Yhteisöllisessä asumisessa järjestettävä sosiaalisen kanssakäymisen toiminta sisältyy asiakkaan asumispalvelupäätökseen ja erillistä asiakaskohtaista maksua ei peritä. Tai
 - Yhteisöllisessä asumisessa järjestettävästä sosiaalisesta kanssakäymisestä peritään maksu. Sosiaalinen kanssakäyminen maksaa x € kuukaudessa.
- Tukipalvelut (Sosiaalihuoltolaki 19§).
 - Määrittely kesken

Lisätietoa ja palautteet

- Yhteisöllisen asumispalvelun palvelukuvauksesta voit antaa palautetta 24.4 asti sähköpostilla
 - Tarja Laitila-Mphande, Projektikoordinaattori
tarja.laitila-mphande@keusote.fi
 - Mervi Vornanen, Projektipäällikkö, Ikäntyvien palvelut (RRP-hanke)
mervi.vornanen@keusote.fi
- Lisätietoa asumispalveluiden hankinnasta
 - Johanna Kiiänmies, Ikäntyneiden asumispalveluiden päällikkö
Johanna.kiiänmies@keusote.fi
 - Tuija Nuutinen, Koordinoiva esihenkilö
Tuija.nuutinen@keusote.fi

Hyvinvointia yhdessä

Euroopan unionin
rahoittama
NextGenerationEU

KEUSOTE.FI